

چکیده:

فهرست آوری و آرندة این نمایه منهدم دورد که با وجود اهمیت «تاریخ بیهقی»، هنوز ماخذی نیسه که به کتابشناسی لبولفعلن بیهقی و لثروی، اختصان یافته باشد. از این رهگذر کوشیده لسه تمام مقالسه و کثاری را که در این زمینه نگارش یافته، یکجا ارائه دهد. محتوای برخی مقالسه و کتابها نیز در این نمایه از نظر پژوهنده دور نماده لسه.

در دانشنامه

سید جواد رسولی
مرکز خراسان شناسی

کتابنامه و مقاله‌نمای تاریخ بیهقی

- نمایه حاضر قدیمی ترین نشریات و کتابهای فارسی را تا سال ۱۳۷۷ تقریباً به طور دقیق مورد بررسی قرار داده است.
- تلاش شده فهرست مطالب کتابها یا مقاله‌ها با عنوان مندرجات ذکر شود و هر کجا فهرست مندرجات توسط نگارنده نمایه استخراج شده، از علامت [ ] استفاده گردیده است.
- این علامت برای دیگر افزوده‌ها و تذکرات هم استفاده شده است.
- قصد این بوده که کتابها و مقالات فارسی در این مجموعه بیاید، و لذا چهارمقاله پایان یادنامه بیهقی (مشهد، ۱۳۵۰) و مقالات مندرج در دایرةالمعارفهای زبانهای غیر فارسی فهرست نشده است. همچنین مقالات لغت نامه‌ها و فرهنگهای فارسی هم در نمایه نیامده است.
- برخی مقالات با عنوان واحد یا متغیر در جایی دیگر هم مکرر بوده است. این در

- موارد با علامت «ب» بالای نام مشخص شده است.
- ۱- اگر نکاتی در بارهٔ مدخلی قبلاً آمده باشد یا بعداً بیاید، با علامت «ع» و «و» نمایان شده است.
- ۲- در پایان، چند پایان‌نامهٔ تحصیلی فهرست شده است. این قسمت با استفاده از نشریهٔ دانشگاه انقلاب (ش ۱۰۸ و ۱۰۹، بهار ۱۳۷۶، صص ۲۵۵-۲۹۰) تهیه گردیده است.
- ۱- آذر پیوند، حسین. «دقایق دستوری در تاریخ بیهقی»، رشد زبان و ادب فارسی، ش ۴۷، س ۱۲ (۱۳۷۷)، صص ۷۴-۷۷
- مندرجات: [صفت، فعل، انواع مگر، ضمیر، پسوند، ی نکره، نشانه‌های جمع، مصدر]
- ۲- آندرس، ا. ک. «اثر مفقود ابوریحان بیرونی در بارهٔ تاریخ خوارزم، طبق منابع تاریخ بیهقی»، پیام نوین، ج ۱ (۱۳۳۷)، ش ۵، صص ۹۴-۹۵.
- ۳- ازکائی، پرویز. «نقد کتاب: زمانهٔ زندگی و کارنامهٔ بیهقی»، خراسان پژوهی، ش ۱، مشهد، (۱۳۷۷)، صص ۱۴۷-۱۶۳
- ۴- اسلامی ندوشن، محمد علی. «جهان‌بینی ابوالفضل بیهقی»، یادنامهٔ ابوالفضل بیهقی، دانشگاه فردوسی (مشهد)، ۱۳۵۰، صص ۱-۲۸
- مندرجات: تأثیر دوران - بیهقی و فردوسی (آرزوی تمام کردن کتاب، توجه به عبرت انگیز بودن داستانها، اعتقاد به خرد، بی اعتباری جهان، و...) معتقدات و خصوصیات اخلاقی او.
- ۵- اسلامی ندوشن، محمد علی. «جهان‌بینی ابوالفضل بیهقی» جام جهان‌بین، توس، چ چهارم ۱۳۵۵، صص ۲۴۸-۲۸۹.
- مندرجات: «ع»
- ۶- اسلامی ندوشن، محمد علی. «یک سرنوشت ممتاز (حسنک وزیر)»، یغما، ج ۱۲، ش ۵ (۱۳۳۸)، صص ۱۹۳-۱۹۸.
- مندرجات: [تحلیل زندگی و مرگ حسنک - برتری او بر دشمنانش]
- ۷- اسلامی ندوشن، محمد علی. «یک سرنوشت ممتاز (حسنک وزیر)»، جام جهان‌بین، توس، چ چهارم، ۱۳۵۵، صص ۲۴۱-۲۴۷.

مندرجات: [œ]

۸- اقبال آشتیانی، عباس. «خواجه ابوالفضل بیهقی»، مجله اصول تعلیم، سال ۲، (۱۲۹۹ هـ) ش ۶، صص ۱-۱۰.

مندرجات: شرح حال بیهقی - تاریخ بیهقی - انتقاد بیهقی [نقد تاریخهای گذشته و نقد تاریخ بیهقی] - نتیجه و خاتمه.

۹- اقبال آشتیانی، عباس. «خواجه ابوالفضل بیهقی»، مجموعه مقالات عباس، اقبال آشتیانی، سید محمود دبیر سیاقی [گردآورنده] دنیای کتاب، ۱۳۶۹، صص ۶۹-۸۵.

مندرجات: [œ]

۱۰- اقبال آشتیانی، عباس. «یک صفحه از مجلدات مفقوده تاریخ بیهقی»، ارمغان، ج ۱۳، ش ۱ (۱۳۱۱)، صص ۲۵-۳۵.

مندرجات: اهمیت تاریخ بیهقی - یک صفحه از مجلدات مفقوده به نقل از باب سوم جوامع الحکایات عوفی - شروع اولی مستشرقین بر تاریخ بیهقی]

۱۱- اقبال آشتیانی، عباس. «تاریخ بیهقی»، مجموعه مقالات عباس اقبال، آشتیانی، سید محمود دبیر سیاقی [گردآورنده] دنیای کتاب، ۱۳۶۹، صص ۴۳۰-۴۴۰.

[œ: این مقاله عیناً مقاله مندرج در ارمغان است]

۱۲- باستانی پاریزی، محمد ابراهیم. «بلخ یا نیشابور»، م. د. ا. مشهد، س ۷ (۱۳۵۰)، ش ۴، صص ۸۵۷-۸۶۷.

مندرجات: محمودی و مسعودی - جای دار حسنک - [جای دار حسنک بلخ بوده و نه نیشابور]

۱۳- باستانی پاریزی، محمد ابراهیم. «رتبیل و پیل»، آریانا، ش ۲۶۲ (حمل و ثور ۱۳۴۵).

مندرجات: [نقد و پاسخی است به نوشته عبدالحی حبیبی œ].

۱۴- باستانی پاریزی، محمد ابراهیم. «رتبیل و پیل»، هشت الهفت، ج ۳، ارغوان، ۱۳۷۰.

مندرجات: [œ]

۱۵- باستانی پاریزی، محمد ابراهیم. «هزاره بیهقی» (سفرنامه مشهد)، از پاریز تا پاریس، امیرکبیر، ۱۳۵۱، صص ۴۳۲-۴۴۵.

مندرجات: [گزارشی از کنگره بیهقی و سفر به خراسان]

۱۶- باستانی پاریزی، محمد ابراهیم. «هزارهٔ بیهقی»، یغما، س ۲۳ (مهر ۱۳۴۹)، ش ۴۱۳، ص ۱۷.

مندرجات: [۵۴]

۱۷- باستانی پاریزی، محمد ابراهیم. «یادکرمان از بیهقی»، یادنامهٔ ابوالفضل بیهقی، صص ۲۹-۵۲.

۱۸- بحرالعلومی، حسین. «تاریخ بیهقی یا آینهٔ عبرت»، یادنامهٔ ابوالفضل بیهقی، صص ۵۳-۶۷.

۱۹- بهار، محمد تقی [ملک الشعرا]. «ابونصر مشکان و تاریخ بیهقی»، سبک‌شناسی، ج ۲، امیرکبیر، چ ۵، ۱۳۶۹، صص ۶۶-۸۷.

مندرجات: اطناب - توصیف - استشهاد و تمثیل - تقلید از نثر تازی - حذف فعل به قرینه - حذف قسمتی از جمله - تجدد در استعمال افعال - ضمایر و جمعها - لغات و افعال و امثال و اصطلاحات فارسی در بیهقی - استعمال لغات تازی.

[+ نمونهٔ نثر ابونصرین مشکان و نمونه‌ای از تاریخ بیهقی، صص ۹۷-۹۵]

۲۰- بیانی، شیرین. «زن در تاریخ بیهقی»، یادنامهٔ ابوالفضل بیهقی، صص ۶۸-۹۰.

۲۱- بینش، محمد تقی. «روشن علمی در کتاب تاریخ بیهقی»، یادنامهٔ ابوالفضل بیهقی، صص ۹۱-۱۰۲.

۲۲- بیهقی، ابوالحسن. «خواجه ابوالفضل بیهقی و تاریخ بیهقی»، تاریخ بیهقی × به کوشش احمد بهمنیار، تهران، ۱۳۱۷، ص ۲۰ و صص ۱۷۵-۱۷۸.

مندرجات: [شرح حال خواجه ابوالفضل بیهقی و توصیف و ذکر چند بهره از کتاب تاریخ او]

۲۳- بیهقی، ابوالفضل. تاریخ بیهقی، (متن کامل)، تصحیح و مقابلهٔ مورلی، کلکته، ۱۸۶۲ م.

[این متن، اولین چاپ از تاریخ بیهقی است که به تصحیح و مقابلهٔ مورلی (انگلیسی) و به اهتمام کاپیتان ناسولیس در کلکته به چاپ رسیده. این چاپ از حیث طبع و روشنی و خوانایی و رسم الخط ثابت، دقیق و با سلیقه است لکن از هرگونه توضیح و تعلیق و فهرستی خالی است و جز یک مقدمهٔ مختصر و نادراً چند نسخه بدل

چیزی ندارد. (به نقل از صفحهٔ «ح» مقدمهٔ «تاریخ بیهقی» تصحیح دکتر غنی و دکتر فیاض).

۲۴- بیهقی، ابوالفضل. تاریخ بیهقی، (متن کامل)، تصحیح و تحشیه سید احمد ادیب پیشاوری، تهران، ۱۳۰۵ ه‍.ق.

این متن دومین چاپ از تاریخ بیهقی و به طریقهٔ چاپ سنگی است. حواشی آن مزیت بزرگ این چاپ است. (نقل از صفحهٔ «ط» مقدمهٔ «تاریخ بیهقی» تصحیح دکتر غنی و فیاض).

۲۵- بیهقی، ابوالفضل. تاریخ مسعودی معروف به تاریخ بیهقی، (متن کامل)، تصحیح و تحشیه سعید نفیسی، ۳ جلد، دانشگاه تهران، ۱۳۱۹-۱۳۳۲.

این متن سومین چاپ از تاریخ بیهقی است. انتشار سه جلد آن از سال ۱۳۱۹ تا به ۱۳۳۲ به طول انجامید. دانشگاه تهران و کتابفروشی ادب آن را چاپ و نشر داده‌اند.

۲۶- بیهقی، ابوالفضل. تاریخ بیهقی، (متن کامل)، به تصحیح و تحشیه دکتر علی اکبر فیاض و دکتر غنی، ۱۳۲۴.

این متن چهارمین چاپ از تاریخ بیهقی است. مصححان علاوه بر تصحیح، تعلیقات، فهرست اسامی و امکنه و کتب مذکور در تاریخ بیهقی و فهرست موضوعات حواشی و... را بدان افزوده‌اند.

۲۷- بیهقی، ابوالفضل، تاریخ بیهقی، (متن کامل)، تصحیح و تحشیهٔ دکتر علی اکبر فیاض، دانشگاه فردوسی مشهد، چ اول، ۱۳۵۰.

مندرجات: مقدمه (به قلم دکتر جلال متینی رئیس وقت دانشگاه) - نسخه‌های تاریخ بیهقی - متن کتاب - ملحقات - تعلیقات - امکنه و قبایل - فهرست لغات و ترکیبات.

این متن پنجمین چاپ از تاریخ بیهقی است. چاپ دوم این کتاب در سال ۱۳۷۴ با مقدمه دکتر محمد جعفر یاحقی و توسط دانشگاه فردوسی مشهد منتشر شد.

۲۸- بیهقی، ابوالفضل. تاریخ بیهقی، (متن کامل)، به کوشش دکتر خلیل خطیب رهبر، ۳ جلد، سعدی، چ اول ۱۳۶۸.

مندرجات: ج ۱: پیشگفتار - بیهقی و تاریخ مسعودی - متن باقی ماندهٔ جلد پنجم و ششم تاریخ بیهقی حواشی.

ج ۲: متن جلد هفتم و هشتم تاریخ بیهقی - حواشی.

ج ۳: متن جلد نهم و دهم تاریخ بیهقی - حواشی - فهرست آیات و احادیث - فهرست امثال و حکم - فهرست قوافی اشعار - فهرست توضیح درباره برخی واژه‌ها - فهرست برخی از قاعده‌های دستوری - فهرست برخی از مأخذ - فهرست عام اعلام متن.

۲۹- پروین گنابادی، محمد. «نکاتی راجع به تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۱۰۳-۱۹۹.

مندرجات: نگاهی سطحی به تاریخ بیهقی از لحاظ موضوع و نگارش - یک قاعده نحوی که نخستین بار در تاریخ بدان متوجه شدم - چند خصوصیت صرفی در این متن گرانمایه.

۳۰- ترابی، سید محمد. «حدیث جاودانگی»، (۱)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۴۳، ۱۳۷۱/۱/۱۹، ص ۱۵.

مندرجات: [شخصیت بیهقی و عوامل تشکیل شخصیت وی - شباهت بیهقی و فردوسی - اهمیت شغل دبیری.. (این متن، مصاحبه‌ای است که ادامه آن در سه شماره دیگر این روزنامه آمده است)]

۳۱- ترابی، سید محمد. تصنیف روزگاران (۲)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۵۰، ۱۳۷۱/۱/۲۶، ص ۱۵.

مندرجات: [ابعاد مختلف تاریخ بیهقی - ترکیبی بودن و نه تحلیلی بودن آن - روش بیهقی در تاریخ نگاری - نوع دید و عملکرد او - نحوه جمع کردن اخبار - نسخه‌های مفقوده آثار بیهقی (ادامه این مصاحبه در دو شماره دیگر این روزنامه آمده است)]

۳۲- ترابی، سید محمد. «باریک بینی»، (۳)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۵۶، ۱۳۷۱/۲/۲، ص ۱۵.

مندرجات: [قدرت نویسندگی بیهقی - ترکیب سازی او - لزوم بررسی موسیقی کلام بیهقی - توصیف صحنه‌ها در تاریخ بیهقی - (قسمت آخر این مصاحبه در شماره دیگر این روزنامه آمده است)]

۳۳- ترابی، سید محمد. «ایجاز مفید، اطناب لازم»، (۴)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۶۱،

۱۳۷۱/۲/۹، ص ۱۵.

مندرجات: [رعایت ایجاز و اطناب در تاریخ بیهقی - چابهای متعدد تاریخ بیهقی^۳] - خلق و خوی بیهقی. (این مصاحبه، مجموعاً در چهار بخش در چهار شماره این روزنامه آمده است

۲۳- تقی زاده طوسی، فریدون. «بحثی درباره تاریخ بیهقی»، فرهنگ خراسان، [نشریه] ج ۴، (اسفند ۱۳۴۱)، ش ۷ و ۸، صص ۸۲-۸۸.

مندرجات: هنر بیهقی - شیوه بیهقی - نقد لفظ و معنی - ارزش تاریخی - نقد تاریخی - ارزش دینی - ارزش جغرافیایی - نفوذ و تأثیر - ارزش ادبی - ذکر استشهاد - اختصاصات نثر بیهقی (قید، صفت و...).

۳۵- جمال زاده، سید محمد علی. «شمه‌ای درباره علم و آیین تاریخ‌نگاری»، یادنامه ابرالفضل بیهقی، صص ۱۲۰-۱۳۶.

مندرجات: [گفت‌وگو درباره پنج کتاب در فن تاریخ‌نگاری که به زبانهای اروپایی نگاشته شده و نیز «رستم التواریخ» نوشته محمد هاشم (رستم الحکما)]

۳۶- حبیب الهی (نویسنده)، ابوالقاسم. «مأخذ اشعار عربی تاریخ بیهقی و معرفی گویندگان آنها»، یادنامه ابرالفضل بیهقی، صص ۷۴۴-۷۷۷.

۳۷- حبیبی، عبدالحی. «بیهقی و افغان شال»، آریانا، س ۲۸، ش ۲ (۱۳۴۹)، صص ۴-۱.

۳۸- حبیبی، عبدالحی. «تحقیق برخی از اماکن تاریخ بیهقی»، آریانا، ج ۲۸، ش ۵ (۱۳۴۹)، صص ۱-۱۲.

[۱۰۰]

۳۹- حبیبی، عبدالحی. «تحقیق برخی از اماکن تاریخ بیهقی»، یغما، س ۲۳، ش ۸ (آبان ۱۳۴۹)، ص ۴۵۷.

[۱۰۰]

مندرجات: ^۵

۴۰- حبیبی، عبدالحی. «تحقیق برخی از اماکن تاریخ بیهقی»، یادنامه ابرالفضل بیهقی، صص ۱۳۷-۱۵۲.

فهرست: دشت خدا بان - هیبان؟ هوپیان - خروار و خار - رباط کندی - فنج آب -

پرویز نخجیر - شجاء / باجگاه - دشت لکان - شکارگاههای شیران - چنگل آباد / و
الشتان / و الستشان / کوهیتز؟

۴۱- حبیبی، عبدالحی. «دُنپور بیهقی»، یغما، جلد ۲۰ (۱۳۴۶)، ش ۱۲ (شماره
مسلسل ۲۳۴)، صص ۶۱۹-۶۲۴.

مندرجات: «دینوره که دوبار در تاریخ بیهقی آمده (ص ۳۳۱ و ۶۱۰ چاپ فیاض و
غنی) غلط است و «دُنپور» صحیح است و نام مکانی بوده].

۴۲- حسینی کازرونی، سید احمد. پژوهشی در اعلام تاریخ و جغرافیایی تاریخ
بیهقی (با ذکر حوادث زمان نویسنده)، انتشارات مؤسسه فرهنگی آیات، ۱۳۷۴، ۶۹۹
صفحه.

مندرجات: [پیشگفتار، مقدمه، ۱۲۲۴ مدخل به ترتیب الفبا، پوستها (شامل: الف)
فهرست برخی از اصطلاحات، توضیحات و معانی بعضی لغات؛ ب) گزارش این بابا
القاشانی در باره تاریخ غزنویان؛ ج) فهرست اسامی پادشاهان غزنوی در غزنه و هند؛ د)
اسامی جغرافی نویسان مسلمان به ترتیب تاریخ تألیفات آنها ه) فهرست نقشه‌ها].
۴۳- خائلی (کیا)، (ش ۱۰)، مجموعه شاهکارهای ادبیات فارسی، امیرکبیر، چ
دهم ۱۳۶۲.

مندرجات: [مقدمه - «ذکر بردار کردن حسنگ وزیر» - «لشکرکشی سلطان مسعود
به آمل» - شرح مشکلات]

۴۴- خطیب رهبر، خلیل. «شیوه دیرین» (۱)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۶۱،
ص ۱۳۷۱/۲/۹، ۱۵.

مندرجات: [قسمتی از مقدمه‌ای که در چاپ مصحح وی چاپ شده، قسمت دیگر
آن].

۴۵- خطیب رهبر، خلیل. «جلوه‌ای در آینه» (۲)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۶۷،
ص ۱۳۷۱/۲/۱۶، ۱۹.

مندرجات: [قسمت دیگر از مقدمه‌ای است که در چاپ مصحح وی چاپ شده
].

۴۶- خطیب رهبر، خلیل. «طرح و توضیح چند مشکل از تاریخ بیهقی»، یادنامه
ابوالفضل بیهقی، صص ۱۵۳-۱۷۳.

مندرجات: رسم الخط - مشکلات لغوی و معنی برخی تعبيرات.

۴۷- خطیب رهبر، خلیل، [گزینشگر و شارح]، گزیده تاریخ بیهقی (ش ۶ گزیده سخن پارسی)، مهتاب [تهران] چ سوم ۱۳۶۹.

مندرجات: [پیشگفتار - قطعات برگزیده - معنی واژه‌ها و شرح جمله‌های دشوار و برخی نکته‌های دستوری و ادبی].

۴۸- خلیلی، خلیل الله. در اطراف حواشی آقای سعید نفیسی بر تاریخ بیهقی، آریانا، س ۱، ش ۲ (۱۳۲۱)، صص ۱۹-۲۴.

۴۹- دامادی، محمد. «بیهقی و کتاب تاریخ او»، رشد آموزش ادب فارسی، س ۶، ش ۲۶ (پاییز ۱۳۷۰)، صص ۲۲-۲۵ و ۶۳-۶۵.

مندرجات: [بررسی اندیشه‌ها و اعتقادات بیهقی با ذکر شواهدی از کتاب او] ۵۰- دانش پژوه، محمد تقی. «بیهقی فیلسوف»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۱۷۴-۱۸۱.

۵۱- دانشگاه فردوسی (مشهد)، یادنامه ابوالفضل بیهقی (مجموعه مقالات)، دانشگاه فردوسی (مشهد)، چ اول، ۱۳۵۰.

مندرجات: بخش فارسی (سی و نه + ۸۲۹ صفحه):

مقدمه (دکتر جلال میتنی) - پیامها - اسامی اعضای شرکت کننده در مجلس اسامی و [بزرگداشت ابوالفضل بیهقی - مقالات [۳۳ مقاله این کتاب و نویسندگان آنها به تفکیک در همین کتابنامه و مقاله نما آمده است. ۵۵

بخش خارجی (۱۲۸ صفحه): شامل [چهار مقاله انگلیسی] [چاپ دوم یادنامه ابوالفضل بیهقی در سال ۱۳۷۴، با مقدمه دکتر محمد جعفر یاحقی و توسط دانشگاه فردوسی (مشهد) منتشر شد].

۵۲- دبیر سیاقی، محمد. [گزینشگر و شارح].

گزیده تاریخ بیهقی (ش ۱، مجموعه سخن پارسی)، شرکت سهامی کتابهای جیبی، چ پنجم ۱۳۶۹.

مندرجات: [پیشگفتار - قطعات برگزیده - فهرست نامهای کسان و جایها و فهرست آیات و عبارات عربی - واژه نامه]

۵۳- راعی، قیام الدین. «لغات ترکی، مغولی و چینی در تاریخ بیهقی»، یادنامه

- ابوالفضل بیهقی، صص ۱۸۲-۱۹۸.
- ۵۴- راعی، قیام الدین. «لغات ترکی، مغولی و چینی در تاریخ بیهقی»، ادب، ج ۱۸، (۱۳۴۹)، ش ۳ و ۴، ص ۱۲۶.
- ۵۵- رشاد، عبدالشکور، «چند کلمه مروج پشتو در تاریخ بیهقی»، آریانا، ج ۲۸، ش ۵ (۱۳۴۹)، صص ۲۴-۳۹.
- مندرجات: [شل - کرباس - لت]
- ۵۶- رشاد، عبدالشکور. «چند کلمه مروج پشتو در تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۱۹۹ - ۲۱۹.
- مندرجات: [œ]
- ۵۷- رشاد، عبدالشکور. «چند کلمه مروج پشتو در تاریخ بیهقی»، ادب، ج ۱۸، ش ۳ و ۴، ص ۸۶ و ۱۰۷.
- مندرجات: [œ]
- ۵۸- رضازاده شفق، صادق. «ابوالفضل بیهقی و تاریخ بیهقی» (۲)، ارمغان، ج ۱۲، ش ۱، (۱۳۱۰)، صص ۷۰-۷۸. [تکرار در ارمغان، ج ۲۶ (۱۳۳۶)، ش ۴، ص ۱۴۵]
- ۶۰- رضا زاده شفق، صادق. «ابوالفضل بیهقی و تاریخ بیهقی»، ارمغان، ج ۱۲، ش ۲، (۱۳۱۰)، صص ۸۴-۹۶.
- [تکرار در ارمغان، ج ۲۶ (۱۳۳۶)، ش ۵، ص ۱۹۹]
- ۶۱- رضایی، جمال. «بوسهل زوزنی در تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۲۲۰ - ۲۳۱
- مندرجات: [شرح احوال و اخلاق و کوششها و فراز و نشیبهای زندگی بوسهل].
- ۶۲- رکنی یزدی، محمد مهدی. «دیوان رسالت و آیین دبیری از خلال تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۲۳۲ - ۲۷۰.
- مندرجات: اهمیت دیوان رسالت - محل تشکیل دیوان رسالت - اعضای دیوان رسالت و کیفیت انتخاب آنان - عناوین دبیران (دبیر نوبتی، دبیران دیگر، دواتدار) - شرایط دبیران - انواع نامه (ملطفه، معما، مواضع، پیمان نامه، سوگندنامه، فتح نامه، مشافهه، رقعه، گشاد نامه، نامه توقیعی، قصه، نامه‌های خصوصی).
- ۶۳- روان پور، نرگس [گزینشگر و شارح]، گزیده تاریخ بیهقی (ش ۴ از مجموعه

ادب فارسی)، چاپ و نشر بنیاد، ۱۳۶۹، ۳۱۰ صفحه.

مندرجات: [مقدمه - قسمتهای از تاریخ بیهقی - شرح لغات و اصطلاحات و...]

✓ ۶۴- رواقی، علی. «نقد برگزیده تاریخ بیهقی»، راهنمای کتاب، ج ۱۳ (۱۳۴۹)، صص ۴۴۳-۴۵۱.

مندرجات: [نقدی بر: گزیده تاریخ بیهقی، دکتر دبیر سیاقی]

۶۵- رواقی، علی. «نگاهی کوتاه به تاریخ بیهقی»، نشر دانش، سال دهم، ش ۶ (مهر و

آبان ۱۳۶۹)، صص ۴۳-۵۱.

مندرجات: [نقد و بررسی تاریخ بیهقی: شرح دکتر خلیل خطیب رهبر]

۶۶- زریاب خوبی، عباس. «تاریخننگاری بیهقی»، م. د. ا. مشهد. سال هفتم

(۱۳۵۰)، ش ۴ صص ۷۶۰-۷۷۱

مندرجات: [با ذکر شواهدی توجه بیهقی به تاریخ و تاریخ نگاری بیان شده، و نظر

وی در خصوص تاریخ آورده شده است.]

۶۷- زریاب خوبی، عباس. «تاریخننگاری بیهقی»، بزم آورد، شصت مقاله درباره

تاریخ و فرهنگ و فلسفه، علمی، ج ۱، ۱۳۶۸.

مندرجات: [۵۵]

۶۸- زرین چیان، غلامرضا. یادنامه ابوالفضل بیهقی، راهنمای کتاب، س ۱۵، ض

۱ (۱۳۵۱) صص ۵۹-۶۲.

مندرجات: [معرفی کتاب یادنامه ابوالفضل بیهقی (مشهد، ۱۳۵۰) است.]

۶۹- زنجانی، برات. «اشتباهات تقویم روز در تاریخ بیهقی»، م. د. ا. تهران،

(۱۳۵۴)، ش ۳ و ۴، صص ۸۵-۱۰۴.

مندرجات: [تاریخ اشتباهی که در تاریخ بیهقی آمده و ذکر صحیح آنها.]

۷۰- سجادی، ضیاءالدین. «تحقیق در اشعار و امثال فارسی تاریخ بیهقی»، یادنامه

ابوالفضل بیهقی، صص ۲۷۱-۲۲۲.

مندرجات: [الف) اشعار. ب) امثال فارسی [به ترتیب الفبا].

۷۱- سلیم، غلامرضا. «ترجمه تمثیلهای تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی،

صص ۳۲۳-۳۵۳.

مندرجات: [طرح و بررسی هشت داستان آکنده به تمثیلهای تاریخی تاریخ بیهقی

- و توجه به نگاه عبرت پذیر بیهقی].
- ۷۲- سیدی، مهدی. «بونصر مشکان یک دبیر نمونه»، هستی، ش پاییز ۱۳۷۳، صص ۷۹-۹۶
- مندرجات: [معرفی خصوصیات اخلاقی و ادبی بونصر مشکان به استناد تاریخ بیهقی و دیگر کتب].
- ۷۳- سیدی، مهدی. «مدخلی بر تاریخ بیهقی»، کتاب پاز، محمد جعفر یاحقی و محمدرضا خسروی، ش ۳ (آذر ۱۳۷۰)، ص ۹۹.
- مندرجات: [نکاتی برای خواننده تاریخ بیهقی تا با دانستن آنها فضای حکومت و زمانه غزنویان را با شواهدی از همان کتاب دریابد].
- ۷۴- شاه حسینی، ناصرالدین. «کوشانیان و تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۳۵۴-۳۶۳.
- مندرجات: کلمه نگین در تاریخ بیهقی - بیغو - قلعه نغز - در میش بت - رتیل [۷۵- شریعت، محمد جواد. «افعال متعدی و طرز استعمال آنها در تاریخ بیهقی و مفعول بی واسطه آنها»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۳۶۴-۳۷۳.
- ۷۶- شعبانی، رمضان. «برزگا مردا که ...؛ حکایت و پندیات در تاریخ بیهقی»، ادبستان، ش ۴۰ (فروردین ۱۳۷۲)، صص ۷۵-۷۷.
- مندرجات: [شرح دیدگاههای بیهقی درباره تاریخ از منظر اخلاق با ذکر شواهد]
- ۷۷- شفیع سروستانی، اسماعیل. «کلام شاعرانه، کلام منثور (۱)»، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۵۶، ۱۳۷۱/۲/۲، ص ۱۵.
- مندرجات: [نگاهی به سیر تفکر ابوالفضل بیهقی - اهمیت زبان هر ملت - زبان گذشته و زبان امروز، آینه روزگار خود - زبان تاریخ بیهقی - (ادامه این مقاله در سه شماره دیگر همین روزنامه آمده است)].
- ۷۸- شفیع سروستانی، اسماعیل. «بیهقی حامل تفکر شاعرانه در کلام منثور» (۲)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۶۱، ۱۳۷۱/۲/۹، ص ۱۵.
- مندرجات: [حقیقت جویی انسان - وجوه تفکر ابوالفضل بیهقی در تاریخش - نفی ماسوای حق و پذیرش اصل مبدأ و معاد از سوی بیهقی - (ادامه این مقاله در دو شماره دیگر همین روزنامه آمده است)].

- ۷۹- شفیمی سروستانی، اسماعیل. «بیهقی منادی تقدیر: (۳)»، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۶۷، ۱۳۷۱/۲/۱۶، ص ۱۹.
- مندرجات: [وجوهی دیگر از تفکر شاعرانه بیهقی - تقدیر و قضا در باور بیهقی - مقایسه با فردوسی و داستان رزم رستم و سهراب شاهنامه - (ادامه این مقاله در شماره دیگر همین روزنامه آمده است)]
- ۸۰- شفیمی سروستانی، اسماعیل. «عبرت خردمندان» (۴)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۷۳، ۷۱/۲/۲۳، ص ۱۵.
- مندرجات: [ذکر و شیوه تاریخ نویسی بیهقی. (آخرین بخش از سلسله مقالات شماره‌های گذشته است)]
- ۸۱- شفیمی، محمد. «تراژدی‌های تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۳۹۲-۳۷۴.
- فهرست: بردار کردن حسنگ - مرگ بونصر مشکان - درگذشت حاجب بزرگ، علی قریب.
- ۸۲- شکری، یدالله [گزینشگر و شارح]. گزیده تاریخ بیهقی (از مجموعه شاهکاریهای ادبیات فارسی)، امیرکبیر، چ دهم، ۱۳۶۹، ۹۸ صفحه.
- فهرست: [مقدمه - قسمتهایی از تاریخ بیهقی - شرح لغات و اصطلاحات و...]
- ۸۳- طاهری مبارکه، غلام محمد. «بیهقی و شگردهای نویسندگی»، نشر دانش، سال ۱۳، ش ۲ (بهمین و اسفند ۱۳۷۱)، صص ۳۰-۲۳.
- ۸۴- علی پور، منوچهر، پیرپارسای بیهق (توصیف در تاریخ بیهقی)، فردوسی، ۱۳۷۶، ۱۲۷ صفحه.
- مندرجات: پیش درآمد، توصیف و شیوه‌های آن در تاریخ بیهقی، وصف کسان، شکار، جشنها، لباس، زمان، خلعت دادن، و...
- ۸۵- علی نژاد، سیروس. «بیهقی، روزنامه نگاری هزارساله»، آدینه، ش ۲۹ (آذر ۱۳۶۸)، صص ۱۸-۲۰.
- مندرجات: [خبر و گزارش، دو عنصر ساختمان تاریخ بیهقی - قصد بیهقی نقل اخبار بوده و نه آفرینش هنری و ادبی - ذکر ساعات و محل دقیق اخبار]
- ۸۶- فرزام، حمید. «ارزش اخلاقی تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص

۳۹۳-۴۱۱.

۸۷- فرشید ورد، خسرو. «بعضی از قواعد دستوری تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۴۶۸-۵۱۵.

مندرجات: درباره اصوات و واجهای کتاب - درباره ساختمان کلمات مرکب و مشتق - صفحات و قیود مشتق و مرکب - فعلهای مرکب - ساختمان جمله - مطابقت فعل و فاعل - جمله های پایه و پیرو - فاصله بین صفت و موصوف - فاصله بین معطوف و معطوف علیه - قواعد مربوط به اسم - صفت - ضمیر - فعل - مقایسه فعلهای تابع بیهقی با آثار دیگر - قید - حرف اضافه (وابسته ساز) - پیوند (حرف ربط).

۸۸- فرشید ورد، خسرو. «قید در تاریخ بیهقی»، گفتارهایی درباره دستور زبان فارسی، امیرکبیر، ۱۳۷۵، صص ۹۵-۹۷.

۸۹- فلاح رستگار، گیتی، «آداب و رسوم و تشریفات دربار غزنه از خلال تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۴۱۲-۴۶۷.

مندرجات: مقدمه - بر تخت نشستن امیر - خلعت امیر - خلعت امیرزادگان - خلعت وزیر - خلعت سپاهسالار و کدخدایی - خلعت حاجبی و ندیمی - خلعت رسول - خلعت افراد متفرقه - اسب خواستن - خطبه خواندن - عیدها و جشن های مربوط به آن - جشن مهرگان - سده - رمضان و عید فطر - عید اضحی - مجالس عروسی - جشن ها و چراغانیها و مهمانی ها و مجالس نشاط - تهنیت و شادباش - تفریبات - رسم استقبال - نثار و هدیه - صلّه و انعام صدقه - مصادره اموال.

۹۰- فیاض، علی اکبر. «نسخه های خطی تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۵۱۶-۵۲۹.

[این مقاله در مقدمه «تاریخ بیهقی» مصحح دکتر فیاض هم آمده است]

۹۱- فیاض، علی اکبر. «نثر بیهقی»، یادنامه امینی، رسالت (قم)، ۱۳۵۲، صص ۲۹۵-۳۰۴.

۹۲- مؤذنی، «گلی از بوستان (۱)»، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۴۳، ۱۳۷۱/۱/۱۹، صص ۱۵.

مندرجات: [مصاحبه ای است که در بخش آن به دوره های نثر فارسی اشاره شده. دو قسمت دیگر آن در شماره های آینده و همین روزنامه آمده است.]

۹۳- مؤذنی، یادگار تاریخ و تاریخ یادگار (۲)، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۵۰، ۱۳۷۱/۱/۲۶، ص ۱۵.

مندرجات: [تاریخ تاریخ‌نگاری - اهمیت تاریخ بیهقی و معرفی آن - ارزش تاریخی آن - ارزش زبانی آن. (یک قسمت دیگر این مصاحبه در شماره آینده همین روزنامه آمده است)]

۹۴- مؤذنی، «سخن‌سنجی (۳)»، روزنامه کیهان، ش ۱۴۴۵۶، ۱۳۷۱/۲/۲، ص ۱۵.
مندرجات: [ارزش ادبی و هنری تاریخ بیهقی - ذکر انواع نامه‌ها در این کتاب. (دو قسمت دیگر این مصاحبه در شماره‌های قبلی همین روزنامه آمده است)]

۹۵- متینی، جلال. «سیمای محمود غزنوی در تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۵۳۰-۶۰۷.

۹۶- محقق، مهدی. «برخی از اصطلاحات اداری و دیوانی در تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۶۰۸-۶۳۱.

مندرجات: دیوان برید - دیوان عرض - دیوان استیفا - دیوان رسالت - قضا و مظالم - مشاغل درباری و سلطانی.

۹۷- محیط طباطبایی، محمد. «هزاره میلاد ابوالفضل بیهقی»، یغما، س ۲۳، ش ۷ (مهر ۱۳۴۷)، ص ۳۸۵.

مندرجات: [شخصیت و زندگی بیهقی - مقایسه او با میرزا مهدیخان استرآبادی - نام اصلی تاریخ بیهقی (= تاریخ ناصری) و نسخ قدیمی آن.]

۹۸- مدرسی سبزواری، محمد علی. «اصطلاحات و ترکیبات تاریخ بیهقی (۱)»، فرهنگ خراسان [تشریح] ج ۳ (۱۳۴۱)، ش ۱۱ و ۱۲، صص ۳۶-۳۷.
[ادامه در جلد دیگر]

۹۹- مدرسی سبزواری، محمد علی. «اصطلاحات و ترکیبات تاریخ بیهقی (۲)»، فرهنگ خراسان [تشریح] ج ۴ (۱۳۴۱)، ش ۴، صص ۲۲-۲۴.

[با قسمت قبلی مجموعاً ۴۲ اصطلاح و ترکیب ذکر شده؛ بقیه به شماره بعد موقوف شده ولی در چند شماره بعد نیامده است.]

۱۰۰- مدیر شانه‌چی، کاظم. «حکومت شیعه سرداران»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۶۳۲-۶۶۷.

فهرست: آیت‌مور - کلو اسفندیار - امیر شمس الدین - خواجه شمس الدین علی -
خواجه یحیی کراوی - ظهیر الدین کراوی - پهلوان حیدر قصاب - امیر لطف الله -
پهلوان حسن دامغانی - خواجه علی مؤید.

۱۰۱- مشکور، محمد جواد. «مهاجرت ترکان غز به ایران»، یادنامه ابوالفضل بیهقی،
صص ۶۶۸-۷۰۲.

مندرجات: مقدمه‌ای درباره‌ی ترکان آسیای مرکزی - بحثی در نام غز - مساکن غزان
- ذکر مساکن غزان در کتب قدیم اسلامی - آداب و رسوم غزان - ذکر این فضلان
از غزان - اعتقاد به توتم - داستان دده قورقود - ترکان غز در دوره اسلامی - ترکان غز
در دوره سامانی - ترکان غز در روزگار محمود غزنوی - غزان عراقی - ترکان غز در
روزگار مسعود غزنوی - شاه ملک در خدمت غزنویان.

۱۰۲- منفرد فراهانی، مهدی [گزینشگر و شارح]. گزیده تاریخ بیهقی، قدیانی،
۱۳۷۵.

[ملک انتخاب چنان‌که در مقدمه بیان شده، تأکید به دو وجه تاریخ نگاری و ادبی
متن‌ها بوده است.]

۱۰۳- مهدوی دامغانی، محمود. «جغرافیای تاریخی بیهق»، یادنامه ابوالفضل بیهقی،
صص ۷۰۳-۷۱۲.

۱۰۴- مهدوی، سیروس. «وقتی نظام الملک درباره‌ی دو قرن پس از خود می‌نویسد»،
آدینه، ش ۱۱۲ (مهر ۱۳۷۵)، صص ۲۲-۲۳.

مندرجات: [نقدی بر کتاب «پژوهشی در اعلام تاریخی و جغرافیایی تاریخ بیهقی»
(۱۳۷۵)] است

۱۰۵- مهدوی، سیروس. «وقتی نظام الملک درباره‌ی دو قرن پس از خود، روزنامه
می‌نویسد»، سلام، ۱۳۷۵/۸/۱۵، ص ۷.

مندرجات: [۱۳۷۵] ۶-۷
۱۰۶- مهران، ایرج. «درباره‌ی داستانهای تاریخ بیهقی»، کاوه، س ۶ (۱۳۶۷)، ش ۱،
ص ۳۱.

مندرجات: [روزنامه نگاری تاریخ توسط بیهقی - نثر و زبان و هنر او - شیوه
خاص او در تاریخ نویسی - اهمیت تاریخ بیهقی - فهرستی از نام داستانهای دلکش

تاریخ بیهقی]

۱۰۷- مینوی، مجتبی. «ترک و تازیکی در عصر بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۷۱۳-۷۲۶.

۱۰۸- مینوی، مجتبی. «عبرت تاریخ»، تاریخ و فرهنگ (مجموعه مقالات)، خوارزمی، چ ۳، ۱۳۶۹، صص ۱۴۳-۱۶۹.

مندرجات: [خلاصه‌ای روان از تاریخ بیهقی، همراه با معرفی برخی شخصیت‌های مذکور در آن، این مقاله، گفتار مجتبی مینوی در رادیو بوده است.]

۱۰۹- مینوی، مجتبی. «عبرت تاریخ (۱)»، یغما، س ۸ (۱۳۳۴)، ش ۴، صص ۱۴۵-۱۵۳.

مندرجات: [قسمت دیگر این مقاله در شماره دیگر یغما (۲)]

۱۱۰- مینوی، مجتبی. «عبرت تاریخ (۲)»، یغما، س ۸ (۱۳۳۴)، ش ۵، صص ۱۹۳-۲۰۲.

۱۱۱- نفیسی، سعید. در پیرامون تاریخ بیهقی، ۲ جلد، کتابفروشی فروغی، چ ۲، ۱۳۵۲، ۱۱۲۱ صفحه.

مندرجات: [مجموعه اسناد و تاریخ غزنویان و آثار گمشده ابوالفضل بیهقی - کلیه مطالبی که درباره غزنویان در کتب گوناگون فارسی و غیر آن موجود بوده - از صفحه ۱۰۰۵ به بعد: ۳۷۰ لغت فارسی با معادل آنها به زبان تازی، که رساله‌ای است منسوب به بیهقی، از کتاب فارسی نغز علی اصغر حکمت (تهران، ۱۳۳۰، صص ۳۸۳-۳۹۸) آمده است؛ (مثلاً: کارپوشیده = مهمماً دانسته = معلوماً همسازی = موافقت) - از صفحه ۱۰۲۱ تا پایان کتاب: فهرستهای نام کسان و نسبها و امکنه و کتب و رساله‌ها آمده است.]

۱۱۲- نورانی وصال، عبدالوهاب. «شخصیت آلتوتاش از نظر بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۷۲۷-۷۴۳.

۱۱۳- نیکوکار، عیسی. «حارث آباد، زادگاه بیهقی»، هفتمین کنگره تحقیقات ایرانی، ج ۴، (۱۳۵۷)، صص ۳۹۲-۴۲۱.

۱۱۴- والد من، مریلین. زمانه، زندگی و کارنامه بیهقی، ترجمه منصوره اتحادیه (نظام مافی)، تاریخ ایران، ۱۳۷۵، ۲۹۹ صفحه + اعلام.

مندرجات: فصل اول: شیوه نقد روایات تاریخی اسلامی قدیم: تاریخ نگاری

غزنوی - تاریخ نگاری اسلامی - خصوصیات تاریخ نگاری اسلامی: فحوا یا بافت -
تعلیم گرایي یا آموزندگی - باطن گرایی یا استتار - تفسیر از طریق ساختار - سبک - به
سوی یک روش نقد.

فصل دوم: زمانه و زندگی بیهقی: اوضاع سیاسی - محیط زندگی - شرح حال بیهقی
و منابع اطلاعاتی: تألیفات بیهقی.

فصل سوم: روش دبیری مورخ: ساختار، یکی از شرایط انشاء - خصوصیات و
اصول ساختار: روایات و ملحقات.

فصل چهارم: تحلیل مضمون‌های تاریخ بیهقی: تحلیل اولین خطبه - اخلاق
شخصی و مسؤولیت - زهد شخصی بیهقی - ارزش اخلاقی و بستگی‌های مذهبی وی -
مسؤولیت اخلاق و منشاء فساد - معنای مرگ و زندگی - انگیزه انسانی و نقش آن در
علیت - بی طرفی - موضوع حکومت - نقش شاه، ایده آل و واقعی - پادشاهی و مسعود
به عنوان یک حکمران - مشاوره - جانشینی - نقشها در تاریخ بیهقی.

فصل ششم: مقام بیهقی در تاریخ فرهنگی ایران و اسلام: مقایسه بیهقی با مورخان
معاصر وی - غیر مذهبی گردانیدن تاریخ نگاری اسلامی - ارزیابی مجدد نظریه گیب -
رابطه بیهقی با تحول انسان مدار غرب - نظریه سیاسی اسلامی و تاریخ بیهقی.

فصل هفتم: تاریخ بیهقی از نظر کلام رفتاری: تاریخ بیهقی به عنوان نمونه یک متن
نمایشی - ضمیر ب: [شامل ۱۲ قسمت برگزیده از متن کتاب تاریخ بیهقی؛ از جمله:
محبوس شدن امیر محمد - علایم بزرگی سلطان مسعود - اعدام حسنک - موسی^{۱۵} و بره
- اعدام بزرگمهر و...]

۱۱۵ - همایون، غلام سرور. «چند نکته تازه درباره تاریخ بیهقی»، یادنامه ابوالفضل
بیهقی، صص ۷۷۸-۷۹۸.

مندرجات: قسمت اول: نفوذ یونانی - تأثیر هندی - نفوذ فرهنگ چینی. صص ۱۱۵-۱۱۶
قسمت دوم: رتبیل - کوتوال - شجگاه - در میش پت - قتلغ سبکتگین -
ذوالقلمین - دشت لکان - آرهن - جنگل ایاز.

۱۱۶ - یاحقی، محمد جعفر. «تاریخ بیهقی»، رشد آموزش ادب فارسی، س ۱
(۱۳۶۴)، ش ۳، ص ۴۵.

مندرجات: [چند سطر در معرفی تاریخ بیهقی و نقل قسمتی از «پایان کار حسنک

وزیر» و معنی چند لغت

۱۱۷- یا حقی، محمد جعفر، و مهدی سیدی [گزینشگران و شارحان]. دیبای خسروانی؛ کوتاه شده تاریخ بیهقی، ش ۶، از مجموعه گنجینه ادب پارسی، جامی، چ ۲، ۱۳۷۵، ۳۲۰ صفحه.

مندرجات: دیباچه: دمی با ابوالفضل بیهقی - زمان و عرصه تاریخ بیهقی - تاریخ بیهقی در گزند زمان - بیهقی، تاریخ یا حماسه؟ - نگاهی به وجوه ادبی تاریخ بیهقی - متن‌های برگزیده: چگونه سرآمد به نیک اختری - روزگار امیر محمود و... [مجموعاً ۱۶ متن] [یادداشتها و گزارشها: [تعلیقات و فهرست راهنما]

۱۱۸- یوسفی، غلامحسین. «ابوبکر حصیری»، کاغذ زر، یادداشتهایی در ادب و تاریخ، یزدان، ۱۳۶۳، صص ۱۵۱-۱۵۵

۱۱۹- یوسفی، غلامحسین. «ابوسهل حمدوی»، کاغذ زر، یادداشتهایی در ادب و تاریخ، یزدان، ۱۳۶۳، صص ۷۷-۷۹.

۱۲۰- یوسفی، غلامحسین. «ابوسهل زوزنی»، کاغذ زر، یادداشتهایی در ادب و تاریخ، یزدان، ۱۳۶۳، صص ۸۷-۹۶.

۱۲۱- یوسفی، غلامحسین. «احمدبن حسن میمندی»، کاغذ زر، یادداشتهایی در ادب و تاریخ، یزدان، ۱۳۶۳، صص ۳۵-۵۱.

۱۲۲- یوسفی، غلامحسین. «گزارشگر حقیقت»، دیداری با اهل قلم (مجموعه مقالات)، دانشگاه فردوسی (مشهد)، چ اول ۱۳۵۵، ج ۱، صص ۳-۴۹.

مندرجات: سرگذشت و تجربه‌های ابوالفضل بیهقی - شیوه تاریخ نویسی بیهقی - اعتبار اسناد و منابع، مشاهدات وی - شاهدان وقایع، راویان معتمد - کوشش در کسب اطلاعات - معرفی و ارزیابی منابع - دقت نظر و نکته بینی بیهقی - قدرت فهم و حسن استنباط وی - حقیقت دوستی و انصاف - داوری در مورد خویش - داوری در باب دیگران - داستانهای نکته آموز - هنر نویسندگی.

۱۲۳- یوسفی، غلامحسین. «هنر نویسندگی بیهقی»، یادنامه ابوالفضل بیهقی، صص ۷۹۹-۸۲۹.

مندرجات: [این مقاله با عنوان «گزارشگر حقیقت» در دیداری با اهل قلم، ج ۱، آمده است] [cc

- ۱۲۴- یوسفی، غلامحسین. «هنر نویسندگی»، برگه‌هایی در آغوش باد، مشهد، ۱۳۵۶، صص ۲۰۳-۲۳۵.
- مندرجات: [این مقاله با عنوان «گزارشگر حقیقت» در دیداری با اهل قلم، ج ۱، آمده است] [۵۵]
- ۱۲۵-؟. «چراغیان تاریخ»، روزنامه قدس، ش ۱۴۰۵، ۱۳۷۱/۸/۱۲.
- مندرجات: [زندگی: خصوصیات اخلاقی و جهان بینی بیهقی - آثار بیهقی - شیوه تاریخ نویسی بیهقی - هنر نویسندگی بیهقی]

پایان نامه‌های تحصیلی

- [نقل از دانشگاه انقلاب، ش ۱۰۸ و ۱۰۹، بهار ۱۳۷۶، صص ۲۵۵-۲۰۹]
- ۱- افتخاری، محمد مهدی. شخصیت‌های تاریخ بیهقی و تحلیلی از اسمها، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۷۳.
  - ۲- امیرپور دریایی، جلیل. تصویر منشا در تاریخ بیهقی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، ۱۳۷۵.
  - ۳- بساک، حسن. ارزیابی نکات ادبی و بلاغی تاریخ بیهقی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۷۱.
  - ۴- عبدالهیان، حمید. جنبه‌های ادبی در تاریخ بیهقی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۷۴.
  - ۵- وزیر نیا، سیما. چهره اوضاع اجتماعی عصر غزنوی در آینه تاریخ بیهقی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران - مرکزی، ۱۳۷۴.
- چند پایان نامه که بخشی از آنها به تاریخ بیهقی مربوط است.
- ۱- برادران شاهرودی، فرشته. نثر تاریخی و تاریخ نویسی تا قرن هفتم هجری، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
  - ۲- جعفر منش، کیومرث. نامه‌های سیاسی و دیوانی از آغاز تا پایان قرن ششم، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، ۱۳۷۵.
  - ۳- حمیدی، جعفر. بررسی نثرهای تاریخی در ایران از قرن پنجم تا قرن نهم هجری، پایان نامه دکتری، دانشگاه فردوسی مشهد.